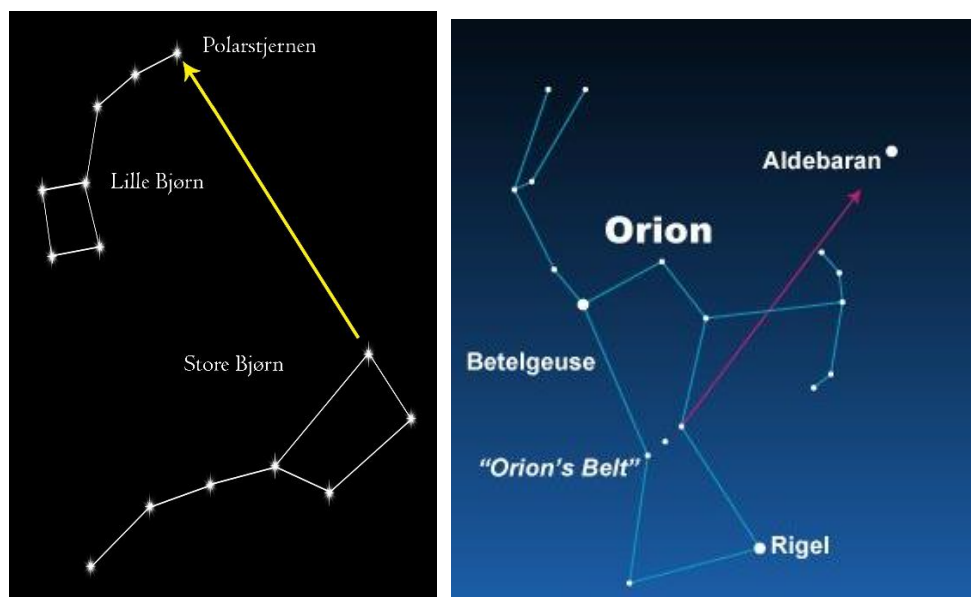

STJERNEKIKKER

1. Finn to stjernebilder: Karlsvogna (Store Bjørn) og Orion

Andre stjernetegn: Lille Bjørn, Kassiopeia, Store Hund (Sirius), Tyren (Aldebaran), Pleiadene

2. Finn Polarstjernen (Nordstjernen, Stella Polaris eller bare Polaris)

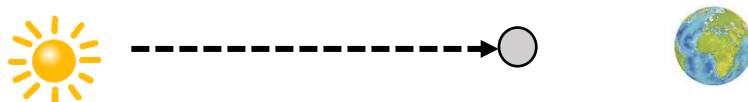
Bruk Polarstjernen til å finne nord.

Finn linjen mellom de to fremste stjernene i vogna og forleng oppover omtrent fem ganger. Polarstjernen den siste stjernen i halen på Lillebjørn (Ursa Minor).

3. Hvordan fikk stjernebildene sine navn? Les historiene på baksiden

4. Kjenn til at sola vår er en stjerne, at jorda går rundt sola og at månen går rundt jorda.

- Lag et solsystem av speidere: sola – jorda -månen. Gå rundt hverandre.
- Lag en Solformørkelse (med speidere og lommelykt):

- Lag en Måneformørkelse (med speidere og lommelykt).

5. Hva er et Stjerneskudd?

=Meteor. Små biter av stein eller metall som faller inn i atmosfæren. Luftmotstanden gjør at de varmes opp og begynner å lyse. De fleste er så små at de brenner helt opp. Meteoror som når bakken kalles meteoritter. Hvis de er store nok, lager de kratere.

Sagnet om Store- og Lillebjørn

Fra det gamle Hellas: Callisto var en jente som var så pen at gudenes konge, Zevs (Jupiter), ble forelsket i henne. Callisto fikk en sønn sammen med Zevs (Jupiter) som het Arcas. Da Zevs kone oppdaget dette, ble hun sint og forvandlet Callisto til en bjørn. Callisto ble gående alene rundt i skogen i årevis, mens sønnen Arcas vokste seg til en stor og sterk jeger.

En dag Arcas var på jakt i skogen fikk han øye på en stor bjørn. Han visste ikke at det var moren han så, og skulle til å drepe henne. Da Jupiter oppdaget det, forvandlet han moren Callisto og sønnen Arcas til bjørner for å unngå at han drepte sin egen mor. Så plasserte Zevs (Jupiter) Jupiter mor og sønn på himmelen som stjerne-tegnene Store og Lille bjørn. Jupiter løftet de tunge bjørnene i de korte halestumpene, som strakk seg og ble lange. Slik fikk vi to langhalede bjørner på himmelen.

Vikingene

Vikingene kalte Karlsvogna for **Karlavagn (mannsvogna)**, mens Lillebjørn kalte de **Kvennavagn (kvinnevogna)**. Vikingene brukte Polaris når de skulle finne veien på sine sjøreiser. Var Polaris på høyre side, reiste de vestover, men var stjernen på venstre side så reiste de østover. De kaldte stjernen «Leiðarstjarna»,

Sagnet om Orion -den store jegeren

Orion var sønn av havguden Neptun, og han var utrolig sterk og flott å se på. Mange gudinner og kvinner forelsket seg i Orion, men han var mest opptatt av å gå på jakt. Han skrøt av at han kunne drepe et hvilket som helst dyr på jorda. Men da jordens gudinne, Gaia, hørte det, ble hun rasende. Ingen fikk gjøre noe slikt mot Jorda.

En dag sendte hun en liten, giftig skorpion for å ta livet av Orion, og da han var ute på jakt beit skorpionen han i hælen så han døde. Det var flere gudinner som var forelsket i Orion. Artemis, jaktens og dyrenes gudinne, ble svært lei seg over at Orion var død. Men i stedet for å vekke ham til live igjen, gjorde hun ham heller udødelig ved å kaste ham opp på himmelen. Fra beltet henger sverdet, en rad svakere stjerner.

Orion holder sitt skjold opp mot Tyren, med sitt røde øye (Aldebaran). Bak tyren står de syv søstre Plejadene. Orion fikk også følge av sine to jakthunder (ned mot venstre), og øynene deres kan vi se i stjernen Sirius i den Store hund og i stjernen Prokyon i den Lille hund. Ved føttene til Orion ligger haren «Lepus».

